

UTICAJ FOLIJARNE PRIMENE TEČNOG ORGANSKOG ĐUBRIVA NA PRINOS I KOMPONENTE PRINOSA SEMENA CRVENE DETELINE NA KISELOM ZEMLJIŠTU

*Dalibor Tomić¹, Vladeta Stevović¹, Dragan Đurović¹, Nikola Bokan¹,
Rade Stanisavljević², Jasmina Knežević³*

Izvod: Poljski ogled sa sortama crvene deteline K-39 i Amos, postavljen je na zemljištu tipa aluvijum po potpuno slučajnom blok sistemu u tri ponavljanja i veličinom elementarne parcele 5x1m. Cilj rada bio je da se analizira uticaj folijarne primene tečnog organskog đubriva (Bioplant flora, Plant DOO, Rusija) na komponente prinosa i prinos semena crvene deteline u uslovima guste setve. Nezavisno od folijarne primene tečnog organskog đubriva, sorta K-39 je imala značajno veći broj cvasti po izdanku, broj cvasti m⁻², broj zrna po cvasti, značajno veću fertilnost cvetova i prinos semena u odnosu na sortu Amos. Folijarna primena tečnog organskog đubriva uticala je na značajno povećanje vrednosti komponenti prinosa, a pre svega fertilnosti cvetova i broja zrna po cvasti kod sorte K-39.

Ključne reči: Bioplant, crvena detelina, folijarno đubrenje, prinos semena.

Uvod

Zahvaljujući visokom i stabilnom prinosu, raznovrsnoj upotrebi, relativno skromnim zahtevima prema uslovima uspevanja i dobrom kvalitetu krme crvena detelina (*Trifolium pratense* L.) predstavlja značajnu biljnu vrstu u proizvodnji kabastih stočnih hraniva bogatih proteinima. U Republici Srbiji se kao najracionalnija pokazala kombinovana proizvodnja krme i semena crvene deteline (Lugić i sar., 1996), pri čemu se za proizvodnju semena koristi drugi porast u drugoj godini, nekada i drugi porast u trećoj godini. Prinos semena crvene deteline uglavnom je određen genetičkom osnovom sorte, ekološkim uslovima područja, vremenom skidanja prvog otkosa, prisustvom insekata oprašivača kao i interakcijom genotip/spoljna sredina (Steiner et al., 1995). Pravilna mineralna ishrana, odnosno sadržaj pojedinih makro i mikroelemenata u biljci, takođe može biti ograničavajući faktor za postizanje visokih prinosa semena crvene deteline, naročito kada se semenska proizvodnja odvija na kiselim zemljištima, na kojima su pojedini makro i mikroelementi teže pristupačni biljkama. Prema Taylor and Quesenberry (1996) kiselu zemljišta se odlikuju visokim prisustvom lako pristupačnih formi aluminijuma, gvožđa i mangana i smanjenim sadržajem lako pristupačnog fosfora, kalcijuma i molibdena. Cilj istraživanja bio je da se na kiselom zemljištu oceni uticaj folijarne primene tečnog organskog đubriva Bioplant flora na prinos i komponente prinosa semena crvene deteline u drugoj godini gajenja.

¹Univerzitet u Kragujevcu, Agronomski fakultet u Čačku, Cara Dušana 34, Čačak, Srbija (dalibort@kg.ac.rs);

² Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Teodora Drajzera 9, 11 000 Beograd, Srbija;

³ Univerzitet u Prištini, Poljoprivredni fakultet Lešak, Kopaonička bb, 38219 Lešak, Kosovo i Metohija, Srbija.

